

چکیده

موضوع این پایان نامه وظیفه شناسی و مسئولیت پذیری در قرآن و سنت میباشد و از آنجائیکه حس مسئولیت پذیری و شناخت و عمل به وظایف انسانی در قالب دستورات دینی است که انسان را از احساس پوچی و زندگی حیوانی دور می کند و او را قدم به قدم به مقام قرب الهی و بندگی خدا نزدیک می سازد؛ لذا بر آن شدیم تا علاوه بر بیان اهمیت و ضرورت این احساس از لسان آیات و روایات به ذکر پاره ای از وظایف و مسئولیتهایی که یک انسان مسلمان در برابر خداوند، خود، خانواده و اجتماع دارد بپردازیم.

همچنین در این پژوهش سعی شده به عواملی که مانع شکوفایی حس مسئولیت پذیری در انسان می باشد اشاره شود.

علاوه بر آن راههای ایجاد انگیزه برای بارور کردن این احساس درونی به طور مختصر بیان شده است.

این پژوهش در محدوده آیات و روایات می باشد و طبعاً منابع مورد استفاده نیز قرآن و کتب معتبر روایی بوده است. البته استفاده از نظرات علماء و دانشمندان دین در گذشته و حال نیز مد نظر قرار گرفته است.

بدین ترتیب دامنه تحقیق را چهار بخش و سیزده فصل تشکیل می دهد. بخش اول؛ کلیات که شامل دو فصل می باشد؛ طرح تحقیق و آشنایی با مفاهیم واژه های تحقیق. بخش دوم؛ اهمیت مسئولیت پذیری که شامل پنج فصل می باشد که عبارتند از؛ زیر بنای مسئولیت پذیری، تکلیف گرایی در نظام حقوقی اسلام، اهمیت مسئولیت پذیری و تعهد از دیدگاه قرآن، اهمیت مسئولیت پذیری و تعهد از دیدگاه روایات و ضرورت مسئولیت پذیری. بخش سوم با عنوان مسئولیت حقیقی و انواع مسئولیت که شامل دو فصل می باشد که عبارتند از؛ مسئولیت حقیقی در مقابل خداست و انواع مسئولیت. بخش چهارم با عنوان موانع مسئولیت پذیری و راههای ایجاد انگیزه برای این حس شامل سه فصل می باشد که عبارتند از؛ موانع مسئولیت پذیری در محیط خانواده و ارائه راهکار، موانع مسئولیت پذیری در محیط مدرسه و ارائه راهکار و موانع مسئولیت پذیری در محیط سیاسی - اجتماعی جامعه و ارائه راهکار.

ارتباط میان بخشها و فصول برحسب ترتیب اهمیت و اولویت و تقدّم و تأخر مباحث بوده است.

این تحقیق از جهت گردآوری مطالب با روش کتابخانه ای انجام شده است. و از روشهای تحلیلی و توصیفی و از جهت موضوع موردی است. در نهایت خواننده با مطالعه این مجموعه علاوه بر آشنایی مختصر با وظایفی که بر دوش دارد و نسبت به آنها مکلف می باشد و با بکار گیری راهکارهای ارائه شده در این پژوهش حس مسئولیت پذیری و وظیفه شناسی را بیش از پیش در خود تقویت کرده و به سوی رشد و تعالی گام بر می دارد.

کلید واژه ها: مسئولیت، وظیفه، تکلیف، تعهد و حق.